

Prof. dr hab. Sebastian Wojciechowski
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa
Zakład Studiów Strategicznych

Poznań, 16.12.2016 r.

**Ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
dra hab. Ireneusza Pawła Karolewskiego
prof. nadzwyczajnego Uniwersytetu Wrocławskiego
przygotowana w związku z wszczęciem postępowania
o nadanie tytułu naukowego profesora**

Dr hab. Ireneusz Karolewski jest absolwentem Uniwersytetu w Poczdamie - w 1995 roku ukończył studia na kierunku politologia (Wydział Nauk Ekonomicznych i Społecznych). Wcześniej (w 1990 roku) został przyjęty na Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie w ramach programu stypendialnego DAAD (Niemiecka Centrala Wymiany Akademickiej) rozpoczął studia w Poczdamie. Ich zwieńczeniem było przygotowanie pracy magisterskiej pt. „Polityka zbliżenia rządów polskich wobec instytucji europejskich po roku 1989”. W okresie 1994-1995 Kandydat był asystentem studenckim w Katedrze Polityki Międzynarodowej zajmując się problematyką teorii gier, teorią stosunków międzynarodowych oraz integracją europejską. W 1995 roku otrzymał stypendium doktoranckie na Uniwersytecie w Poczdamie i rozpoczął pracę nad dysertacją doktorską pt. „Przyszła postać Europy: federalizm czy funkcjonalizm na przykładzie rozszerzania UE na Wschód”. Została ona obroniona z wyróżnieniem w 1999 roku, a następnie opublikowana przez wydawnictwo LIT Verlag.

W 1999 roku dr hab. Ireneusz Karolewski został zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Teorii Politycznych Uniwersytetu w Poczdamie. Pracował tam do 2008 roku. W tym okresie zainteresowania naukowe Kandydata dotyczyły w dalszym ciągu integracji europejskiej, ale zostały też poszerzone o nowe obszary badawcze związane na przykład z konstytucjonalizmem, społeczeństwem obywatelskim, teoriami demokracji i nacjonalizmu. Oprócz prowadzenia zajęć dydaktycznych dr hab. I. Karolewski sprawował opiekę nad seminarzystami. Trójka spośród nich, za przygotowane prace magisterskie, otrzymała europejską nagrodę ufundowaną przez Berliński Związek Kupców i Przemysłowców. Były to następujące prace: „Regionalizm transnarodowy na przykładzie współpracy przygranicznej na obszarze Górnego Renu”, „Zmieniające się koncepcje suwerenności” oraz „Teorie rozszerzenia UE na wschód”.

W latach 2006 - 2007 Kandydat wykładał nauki polityczne w Institut Européen des Hautes Etudes Internationales w Nicei, natomiast w latach 2007 - 2008 był profesorem wizytującym w Institut d'Etudes Politiques w Lille. Prowadził tam zajęcia z transnarodowych teorii obywatelskich oraz integracji europejskiej.

W okresie 2004-2008 pracował nad rozprawą habilitacyjną na Uniwersytecie w Poczdamie. Praca pt. „Citizenship and Collective Identity in Europe” została obroniona w 2008 roku. Opublikowało ją prestiżowe wydawnictwo Routledge. W tym samym roku dr hab. Ireneusz Karolewski został mianowany na stanowisko Privatdozent na Uniwersytecie w Poczdamie. Z przekazanych informacji wynika, iż piastuje je po dzień dzisiejszy. Ponadto w 2009 roku dr hab. I. Karolewski wygrał międzynarodowy konkurs na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego. Na Uniwersytecie Wrocławskim (Wydział Nauk Społecznych) przeprowadzono też proces nostryfikacji doktoratu i

habilitacji Kandydata. W 2009 roku objął Kierownictwo nad Katedrą Nauk Politycznych Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich. W 2014 roku został ponownie wybrany na to stanowisko i piastuje je po dzień dzisiejszy.

Poniższa ocena osiągnięć Kandydata zawiera: dorobek naukowy (punkt 1), osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie kształcenia kadry naukowej (punkt 2), osiągnięcia organizacyjne i popularyzatorskie (punkt 3), konkluzje (punkt 4).

1. Dorobek naukowy

Po uzyskaniu habilitacji dr hab. Ireneusz Karolewski opublikował między innymi: jedną monografię (jako współautor), 9 tekstów w czasopiśmie naukowych, 19 rozdziałów w pracach zbiorowych. Był też współredaktorem 10 opracowań zbiorowych. Kluczową rolę w Jego dorobku odgrywa monografia przygotowana wspólnie z Andrzejem Suszyckim pt. „The Nation and Nationalism in Europe. An Introduction”. Została ona wydana przez Edinburgh University Press. Zaprezentowano w niej wybrane teorie nacjonalizmu i ukazano ich odniesienia wobec różnych zjawisk politycznych występujących w Europie. Omówiono ponadto takie kwestie badawcze, jak na przykład: problem definiowania nacjonalizmu, typologie tego zjawiska, relacje zachodzące pomiędzy narodem, tożsamością narodową, a nacjonalizmem. Jest to opracowanie systematyzujące wiedzę w tym zakresie tematycznym.

Kandydat jest też współredaktorem 10 książek opublikowanych w krajowych oraz zagranicznych wydawnictwach naukowych. Do najważniejszych spośród nich zaliczyć należy: „Multiplicity of Nationalism in Contemporary Europe” (wraz z A. Suszyckim), „Polityka zagraniczna zjednoczonych Niemiec: kontynuacja czy zmiana”, „The Multi-Level and Polycentric European Union: Legal and Political Studies” (wraz z R.

Grzeszczakiem), „Civic Resources and the Future of the EU” (wraz z V. Kainą), „Poland's EU-Council Presidency under Evaluation: Navigating Europe Through Stormy Waters” (wraz z T. Mehlhausenem i M. Sus).

Oprócz tego dr hab. Ireneusz Karolewski (po uzyskaniu habilitacji) przygotował 9 artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych. Dotyczą one głównie problematyki tożsamości europejskiej, polityki zagranicznej oraz Unii Europejskiej. Do szczególnie interesujących pod względem naukowym tekstów zaliczyć można następujące artykuły: „EU Governance and European Identity” - opublikowany w: „Living Reviews on European Governance”, 2009, nr 1-41; „European Identity Making and Identity Transfer” - opublikowany w: „Europe-Asia Studies” 2011, nr 63(6); „Pathologies in the European Union” - opublikowany w: „European Law Journal” 2011, nr 17(1); „EU Governance and European Identity” - opublikowany w: „Living Reviews on European Governance” 2013, nr 1 (wraz z V. Kainą); „The Polish EU-Council Presidency in 2011: Master or Servant?” - opublikowany w: „Journal of European Integration” 2015, nr 37(6); „Protest and Participation in Post-transformation Poland: The Case of the Committee for the Defense of Democracy” - opublikowany w: „Communist and Post-Communist Studies” 2016, nr 49(3); „What Type of Power has the EU Exercised in the Ukraine-Russia Crisis? A Framework of Analysis” - opublikowany w: „Journal of Common Market Studies” 2016, nr 55(1); „The EU's Power in the Russia-Ukraine Crisis: Enabled or Constrained” - opublikowany w: „Journal of Common Market Studies”, 2016, nr 55 (1).

Kolejnym elementem dorobku naukowego Kandydata są teksty zamieszczone w pracach zbiorowych. W „Ankiecie osiągnięć naukowych kandydata do tytułu profesora za lata 2009-2016 wskazano 19 takich artykułów. Zostały one wydane po angielsku, niemiecku i polsku. Przeważają teksty w języku angielskim, które ukazały się niejednokrotnie

nakładem prestiżowych wydawnictw o zasięgu międzynarodowym na przykład: University of New York Press, Routledge - London, Edinburgh University Press. Powyższe artykuły dotyczą zróżnicowanej problematyki, w tym: zarządzania i obywatelstwa w Unii Europejskiej, transformacji w Europie, społeczeństwa obywatelskiego, polskiego przewodnictwa w Unii Europejskiej, stosunków polsko-niemieckich, nacjonalizmu w Europie czy tożsamości europejskiej.

Bardzo ważnym aspektem działalności naukowej Kandydata jest udział w licznych międzynarodowych grantach i projektach badawczych. Do najważniejszych spośród nich zaliczyć można:

- „The Constitutionalizing of the European Union”, projekt realizowany w latach 1999-2008;
- „Społeczeństwo obywatelskie w międzykulturowej analizie: Europa Wschodnia i kraje islamskie”;
- badania nad społeczeństwem obywatelskim i nacjonalizmem prowadzone w Orfalea Center for Global and International Studies na Uniwersytecie Kalifornijskim w Santa Barbara;
- projekt realizowany w ramach współpracy z Uniwersytetem w Helsinkach dotyczący relacji między państwem opiekuńczym a społeczeństwem obywatelskim;
- badania poświęcone analizie prezydencji Polski w Unii Europejskiej, realizowane między innymi przez Fundację Nauka i Polityka w Berlinie;
- grant pt. „Potencjał transformacyjny Unii Europejskiej w latach 2004-2012. Wybrane obszary polityczne na przykładzie Polski” - finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- „European Identity Concepts, Research Methods, Evidence” projekt finansowany przez fundację Volkswagena;
- „Obywatelstwo i demokratyczne zarządzanie” dotyczący na przykład: migracji, demokracji czy obywatelstwa lokalnego;

- udział w badaniach podejmujących problematykę polityki zagranicznej Unii Europejskiej, które były prowadzone we współpracy z Uniwersytetem w Innsbrucku, w ramach projektu pt. „New Approaches to EU Foreign Policy”;
- „Extraterritorial Citizenship in Post Communist Countries” projekt realizowany m.in. przez Uniwersytet Królowej w Belfaście;
- w 2014 roku Kandydat otrzymał grant Fundacji Kościuszkowskiej związany z projektem badawczym pt. „Nationalism and European Integration” - był on realizowany w Centrum Studiów Europejskich na Uniwersytecie Harvarda;
- projekt pt. „Europe's Hybrid Foreign Policy: The Ukraine-Russia Crisis”;
- grant dotyczący partycypacji politycznej w Europie postkomunistycznej;
- obecnie dr hab. Ireneusz Karolewski realizuje dwa nowe projekty badawcze z zakresu hegemonicznej roli Niemiec w Unii Europejskiej („Germany's New Role in Europe: Perspectives from Outside” oraz analizy państw i społeczeństw po obu stronach granicy wschodniej Unii Europejskiej („Between the EU and Eurasia: Social Movements and Identities at the Borders”).

Podkreślić należy, iż we wspomnianych projektach badawczych Kandydat bardzo często pełnił funkcję kierownika lub współkierownika. Głównym ich polem badawczym była szeroko rozumiana problematyka tożsamości europejskiej, społeczeństwa obywatelskiego, konstytucjonalizmu, teorii demokracji, integracji europejskiej czy polityki zagranicznej.

Podsumowując dorobek naukowy dra hab. Ireneusza Karolewskiego uwypuklić trzeba kilka istotnych kwestii:

1) Kluczowym polem badawczym Kandydata (po uzyskaniu habilitacji) jest problematyka tożsamości europejskiej, nacjonalizmu i integracji europejskiej.

2) Oceniany dorobek w zdecydowanej większości mieści się w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce. Jest on zróżnicowany pod względem form prezentacji. Kandydat prowadzi międzynarodowe badania ze znajomością warsztatu naukowego oraz dobrym znawstwem analizowanej problematyki.

3) Przedłożony dorobek został opublikowany w różnych, często bardzo znaczących, międzynarodowych wydawnictwach naukowych. Wśród nich są na przykład wydawnictwa: niemieckie, amerykańskie, brytyjskie, polskie itp. Teksty dra hab. Ireneusza Karolewskiego były recenzowane w prestiżowych czasopismach naukowych np.: „Nations and Nationalism”, „West European Politics” czy „Journal of Ethnic and Migration Studies”.

4) Po uzyskaniu habilitacji dorobek naukowy Kandydata znacząco zwiększył się pod względem ilościowym. Uległ on także rozszerzeniu o nowe pola badawcze. Mamy zatem do czynienia nie tylko z kontynuacją, ale i pogłębieniem podejmowanych działań naukowych.

5) Prawie cały dorobek został przygotowany w językach obcych (głównie angielskim), co wynika z międzynarodowego zaangażowania naukowego Kandydata, w tym licznych staży naukowych, projektów badawczych, konferencji itp. Znacząco przyczyniło się to do upowszechnienia i umiędzynarodowienia ocenianego dorobku.

2. Dorobek dydaktyczny i w zakresie kształcenia kadry naukowej

Kandydat zdobywał doświadczenie dydaktyczne w kilku uczelniach wyższych. Na przykład tuż po habilitacji prowadził zajęcia na Uniwersytecie w Poczdamie m.in. z przedmiotu „Identity and Identity politics”, „Nationalismus und Europäische Integration” oraz „Neuere Ansätze des Nationalismus”. Prowadził też wykłady na przykład w: Institut

d'Etudes Politiques w Lille (przedmiot „Transnational Citizenship”), John F. Kennedy School of Government Uniwersytetu Harvarda (przedmiot „Current Challenges to EU governance”), Centre International de Formation Européenne w Nicei (przedmiot „The Immigration Policies of the EU”) czy Hebrajskim Uniwersytecie w Jerozolimie (przedmiot „The immigration Policy of the EU”).

Natomiast od 2009 roku dr hab. Ireneusz Karolewski wykłada na Uniwersytecie Wrocławskim. W latach 2009-2010 były to zajęcia w ramach kierunku „Global Studies: A European Perspective” na Wydziale Nauk Społecznych (przedmiot „Transition of Power: Concepts, Approaches, and Empirical Findings”). W latach 2010-2015 był on zaangażowany w tworzenie kierunku „Dyplomacja Europejska”, który powstał w wyniku współpracy Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego z Centrum im. W. Brandta. Od 2015 roku wykłada też w ramach programu Erasmus. Są to takie przedmioty, jak: „Identity Politics in Europe”, „Nationalism in Europe”, „Political Culture”, „Cultural and Political Globalization”, „Citizenship in Europe” i „European Identity”.

Kandydat prowadził również seminaria dyplomowe (licencjackie i magisterskie) na Uniwersytecie Wrocławskim, a także seminaria magisterskie na Uniwersytecie w Poczdamie i na Uniwersytecie w Lipsku. Na niemieckich uczelniach powstały między innymi takie prace magisterskie, jak: „Lifting the Secular Canopy: An Analysis of Religious and Non-Religious Lobbying at the EU”, „Narrating European Integration: An Analysis of Euroscepticism in Academic Discourse”, „Surfing Toward Knowledgeable Compliance: A Critical Analysis of Internet Use in the People's Republic of China and the Maintenance of Authoritarian Rule”.

Podkreślić należy też fakt, iż Kandydat jest recenzentem 5 rozpraw doktorskich. Wspomniane prace doktorskie zostały przygotowane po angielsku, niemiecku oraz polsku i dotyczyły

bardzo zróżnicowanej problematyki choćby: „Challenging Khmer Citizenship: Minorities, the State, and the International Community in Cambodia”, „Rola organizacji pozarządowych w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego na przykładzie powiatu raciborskiego” czy „Europejska Polityka Obywatelska jako instrument integracji europejskiej”.

Ponadto od 2010 roku dr hab. Ireneusz Karolewski jest zaangażowany w dwa polsko-niemieckie programy doktorskie pt. „Polska i Niemcy w nowoczesnej Europie (Uniwersytet w Monachium) oraz „The New Europe” (Uniwersytet w Lipsku).

Dr hab. I. Karolewski jest promotorem jednej pracy doktorskiej. Do jej obrony doszło w 2014 roku w Instytucie Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Jest ona zatytułowana „The Transformation Power of the European Union within the Scope of Gender Equality Policy”. Natomiast w 2015 roku, w tym samym Instytucie, nastąpiło otwarcie przewodu doktorskiego drugiej osoby, która pracuje nad dysertacją pt. „Polityka oświatowa w zakresie kształcenia i wychowania międzykulturowego na dolnośląsko-saksońskim pograniczu”. Dwoje pozostałych doktorantów nie ma jeszcze otwartych przewodów, a ich zainteresowania naukowe dotyczą następujących zagadnień: „International Role of the European Union as a Normative Power” i „Nacjonalizm w krajach niemieckojęzycznych. Typologia i dynamika nacjonalizmu w Niemczech, Austrii i Szwajcarii w latach 1990-2015”.

Podsumowując stwierdzić należy, iż Kandydat posiada różnorodne międzynarodowe doświadczenie dydaktyczne. Prowadzone zajęcia są zróżnicowane (tak w treści, jak w formie) i na ogół ściśle związane z zainteresowaniami naukowymi. Dr hab. Ireneusz Karolewski jest recenzentem pięciu prac doktorskich, ale promotorem niestety tylko jednej dysertacji. Druga osoba ma otwarty przewód doktorski.

3. Dorobek organizacyjny i popularyzatorski

Oceniając w tym zakresie dorobek Kandydata wskazać należy na zaangażowanie w bardzo różnorodne międzynarodowe inicjatywy naukowe i popularnonaukowe, jak na przykład:

- Jest koordynatorem grupy badawczej „Identity” utworzonej przez European Consortium for Political Research. Zajmuje się ono kreowaniem nowych badań z zakresu tożsamości w naukach społecznych, między innymi poprzez organizowanie corocznych kongresów (np. w Montrealu czy Glasgow), a także prowadzenie szkoły doktorantów - Young Scholars School „European Identity” na Uniwersytecie w Jenie.
- Od 2012 roku pełni funkcję redaktora wykonawczego dwóch serii wydawniczych: rocznika „Annual of European and Global Studies” oraz serii „German and European Studies of the Willy Brandt Centre at the Wrocław University”.
- W latach 2012-2014 był koordynatorem serii wykładów, które miały miejsce w Centrum im. W. Brandta. Były one poświęcone wielkim postaciom nauk społecznych XX wieku, które urodziły się w Europie Środkowej.
- Od 2013 roku jest współkoordynatorem sieci badawczej „Centrifugal Europe: State, Sovereignty and the Future of Europe Integration”. Działa ona w ramach Akademickiego Stowarzyszenia Współczesnych Studiów Europejskich. Ma charakter interdyscyplinarny i biorą w niej udział uniwersytety w Edynburgu, Bolzano i Wrocławiu.
- Był recenzentem różnych wydawnictw naukowych na przykład: West European Politics, Journal of Common Market, Studies, Palgrave, Sage i ECPR Press.
- Zorganizował w Centrum im. W. Brandta kilka warsztatów, konferencji oraz dyskusji panelowych np. „Collective Identity and Practices of

Citizenship in Postcommunism" czy „Territorialization of Interest Representation in Times of Economic Crisis".

Podkreślić należy, iż Kandydat współpracuje z licznymi podmiotami naukowymi. Są to na przykład: Uniwersytet Kalifornijski w Santa Barbara, Uniwersytet Nowojorski, Uniwersytet Montrealski, Centrum Studiów Europejskich na Uniwersytecie Harvarda, Uniwersytet Monachijski, Uniwersytet Lipski, Uniwersytet w Jenie czy Hebrajski Uniwersytet w Jerozolimie.

Oprócz tego Kandydat poinformował o czynnym udziale w licznych międzynarodowych konferencjach naukowych. Miały one miejsce między innymi w: Cambridge, Sztokholmie, Padwie, Helsinkach, Pekinie, Belfaście, Florencji, Montrealu, Brukseli, Bostonie, Monachium, Filadelfii czy Talloires.

4. Konkluzje

A) Dorobek naukowy dra hab. Ireneusza Karolewskiego jest znaczący, oryginalny i wartościowy pod względem naukowym. Mieści się on w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce. Po uzyskaniu habilitacji osiągnięcia naukowe dotyczą głównie problematyki: społeczeństwa obywatelskiego, integracji europejskiej, teorii demokracji oraz nacjonalizmu. Dorobek cechuje bardzo wysoki współczynnik umiędzynarodowienia, o czym świadczy choćby fakt, iż zdecydowana większość publikacji ukazała się drukiem zagranicą, często w prestiżowych wydawnictwach naukowych. Oceniany dorobek przyczynia się do usystematyzowania i poszerzenia wiedzy w analizowanym obszarze badawczym. Kandydata cechuje bardzo dobra znajomość podejmowanej problematyki, dojrzałość prezentowanych sądów oraz bogate i różnorodne doświadczenie naukowo-badawcze.

B) Za jedno z najważniejszych osiągnięć naukowych dra hab. Ireneusza Karolewskiego uznać należy książkę pt. „The Nation and Nationalism in Europe. An Introduction” (współautorstwo wraz z Andrzejem Suszyckim). Jest ona zarówno zwieńczeniem wcześniejszych wieloletnich wysiłków badawczych, jak i również konstruktywnym ich rozwinięciem. Charakteryzuje ją klarowność zaprezentowanego wywodu, umiejętność wyciągania wniosków oraz prawidłowe zespolenie aspektów teoretycznych dotyczących nacjonalizmu z omówieniem innych zjawisk politycznych występujących w Europie. Publikacja ta stanowi wkład w rozwój europejskich badań naukowych.

C) Dorobek dydaktyczny, w zakresie kształcenia kadry naukowej, a także dorobek organizacyjny oraz popularyzatorski jest bogaty i zróżnicowany. Ma ona charakter międzynarodowy czego przejawem jest częsty udział w zagranicznych projektach badawczych, grantach, seminariach czy konferencjach naukowych. Mankamentem jest natomiast wypromowanie tylko jednego doktora oraz tylko jeden otwarty obecnie przewód doktorski.

Podsumowując powyższe aspekty, opowiadam się za dopuszczeniem dra hab. Ireneusza Karolewskiego do dalszych etapów postępowania o nadanie tytułu naukowego profesora.

Sebastian Wojciechowski